

การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
THE ADMINISTRATION OF ISLAMIC STUDY CURRICULUM BY
SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICES OF PRIVATE
EDUCATION SERVICE AREA IN KRABI PROVINCE

¹มุกตารีย์ กองสิน, ²สุรศักดิ์ สุธธสิริ, ³สังวาร์ วังแจ่ม และ ⁴ทัศนีย์ บุญมาภิ
¹Mooktaree Kongsin, ²Surasak Suttasiri, ³Sangwan Wangcham
and ⁴Tasnee Boonmapi

¹มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย
¹North-Chiang Mai University, Thailand

¹justm2k2000@gmail.com, ²surasak@northcm.ac.th
³sungw_edq@yahoo.co.th, ⁴tasnee99@gmail.com

Received : March 9, 2023; Revised : March 28, 2024; Accepted : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กลุ่มประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระดับมัธยมศึกษาอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกระบี่ ปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 109 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่

¹ นักศึกษา, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

³ อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

⁴ อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร รองลงมาด้านการสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม,อำเภออำลือก

Abstract

The purpose of this research was to study the administration of Islamic education programs by school administrators of secondary Islamic private schools in Ao Luek district, Krabi province under the Office of the Private Education Commission. The population groups used in the research included school administrators and teachers of secondary Islamic private schools in Ao Luek district, Krabi province under the Office of the Private Education Commission, Krabi province in the academic year 2023 and was classified into 4 administrators, 109 teachers, a total of 113 people. Tools used included questionnaires and interviews. The data were analyzed by the statistics of mean, standard deviations, and content analysis. The results showed that the administration of Islamic education programs by school administrators of private Islamic secondary schools in Ao Luek district, Krabi province, under the Office of the Private Education Commission, in overall, was at a high level. The average in descending order was as follows; the improvement and development of the curriculum management process, subsequently, the summary of the performance of the curriculum management, the establishment's curriculum management, the implementation of the curriculum, the preparation of the institution, the supervision, monitoring, evaluation, and planning of the implementation of the curriculum.

Keywords: administration of Islamic education programs, Islamic private schools, Ao Luek district

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ความสามารถ และถือเป็นการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนซึ่งเป็นภารกิจหลักที่สำคัญยิ่งของรัฐบาลในทุกประเทศ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษา ในมาตรา 54 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ด้วยการศึกษาร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประกอบธรรมอิสลาม (เพารี๋ย กองสิน, 2 สิงหาคม 2566) พบว่าผู้บริหารยังขาดด้านการเตรียมความพร้อมบริหารหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการจัดอบรมผู้บริหารหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการและครูผู้สอนอิสลามศึกษาในด้านหลักสูตร จัดหาบุคลากรครูที่จบอิสลามศึกษาโดยตรงเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสกุศลศาสนวิทยากระบี่ (อภิสิทธิ์ บุตรเหล, 5 สิงหาคม 2566) พบว่า ควรจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตร สอนแบบบูรณาการเนื้อหารายวิชา และใช้เทคนิคที่หลากหลาย ใช้สื่อที่น่าสนใจ ควรจัดสรรงบประมาณจัดทำหนังสืออิสลาม ศึกษา สื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนปริทีปธรรมมูลนิธิวิทยา เรืองสมุทร, 7 สิงหาคม 2566) ได้กล่าวว่า ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ภายในสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศด้านอิสลามศึกษาร่วมกันวางแผนการนิเทศกำหนดเครื่องมือดำเนินการนิเทศสรุปและรายงานผลการนิเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ

จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ตระหนักจากสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษา ในเขตอำเภออ่าวลึก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ และคุณภาพของสังคมไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนประกอบธรรมอิสลาม โรงเรียนสฤทธศาสนวิทยาระบี่ โรงเรียนประทีปธรรมมูลนิธิ โรงเรียนสันติวิทยา ระดับมัธยมศึกษาอำเภออ่าวลึก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกระบี่ ปีการศึกษา 2566 รวม 4 แห่ง จำนวน 113 คน

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้กรอบรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากงานวิจัยตามแนวคิดของ บุญธรรม แก้วสาร (2539) กรมวิชาการ (2545) วิไลลักษณ์ แก้วจินดา (2546) วิริยะ สุเสงี่ยม (2549) มณฑิพย์ เกตแก้ว (2549) กิ่งเพชร ธารพร (2551) กัญญพิดา จงคง (2553) บุญนิส แซ่เต็ง (2555) พิชยา ทอดทึง (2559) วิรัตน์ เหมรินี (2559) ลูกมาน หนุยาหมาต (2556) มะซาก็ กาดามุง (2560) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย จำแนกเป็น 7 ด้าน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร 7) การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมี 7 ด้าน จำนวน 33 ข้อ

3.2 แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางพัฒนา โดยข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นำมาจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายของแต่ละด้านจากแบบสอบถามมากำหนดเป็นประเด็นคำถามสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยรวมและรายด้าน

การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา	ระดับการดำเนินการ		แปลผล
	μ	σ	
1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	3.57	0.51	มาก
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.71	0.68	มาก
3. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	3.54	0.58	มาก
4. ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร	3.58	0.66	มาก
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	3.57	0.61	มาก
6. ด้านการสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร	3.89	0.46	มาก
7. ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร	3.90	0.54	มาก
โดยรวม	3.68	0.57	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$) รองลงมาด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.54$)

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับชุมชนได้รับทราบถึงจุดเด่นของหลักสูตร การอบรมชี้แจงเพื่อการวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารควรมีการกำหนดการประชุม และมอบหมายผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และตัวชี้วัดแต่ละด้านว่าสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 3) ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการศาสนา ฝ่ายทรัพยากรบุคคลและครูสอนอิสลามศึกษา ต้องร่วมกันวางแผนการบริหารหลักสูตรอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อ กำหนดกรอบโครงสร้างสาระหลักสูตรของโรงเรียน 4) ควรจัดประชุมผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหาข้อสรุป เพื่อรายงานผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 5) ควรแต่งตั้งฝ่ายนิเทศด้านอิสลามศึกษาโดยตรง โดยคัดเลือกผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอิสลามศึกษาและการนิเทศเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด 6) ควรมีการจัดอบรมบุคลากรครู เกี่ยวกับการนำหลักสูตรอิสลามศึกษาไปใช้ หลักการวัดผล ประเมินผล และ 7) ผู้บริหารควรมีการวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับเป้าหมาย

อภิปรายผล

1. การศึกษาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับชุมชนได้รับทราบถึงจุดเด่นของหลักสูตร การอบรมชี้แจงเพื่อการวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาคู่มือครู ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหนังสือประกอบการเรียน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรอิสลามศึกษา การจัดทำเอกสารประกอบการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์/สื่อได้อย่างเหมาะสม การจัดอาคารสถานที่และจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและสถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และการได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรครูผู้ปกครองและนักเรียนเป็นอย่างดี

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารควรมีการกำหนดการประชุม และมอบหมายผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และตัวชี้วัดแต่ละด้านว่าสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพสังคม และชุมชนในปัจจุบัน จัดทำหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีแนวการปฏิบัติของสถานศึกษา และการจัดลำดับความสำคัญ ความต้องการ ความสนใจและความสามารถของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ชัดเจน ควรมีการปฏิบัติที่ส่งเสริมการทำงานระหว่างบ้านและโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่ามีการวิเคราะห์ผู้เรียน สภาพแวดล้อม บริบทพื้นที่และมีการประชุม วางแผนก่อนจัดทำหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการนำหลักสูตรไปใช้จริง จึงได้มีการประชุมวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับครูผู้สอน ในด้านหลักสูตร ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อให้ครูเข้าใจหลักสูตร และสามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนได้ มีการจัดรูปแบบการประชุมและการจัดอบรม คือ การประชุม PLC ในกลุ่มสาระวิชาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง การประชุมรายเดือน การอบรมครูผู้สอนสามเดือนละ 1 ครั้ง การอบรมครูผู้สอนเทอมละ 1 ครั้ง และการอบรมทั่วไปจะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาในส่วนที่ขาดตกบกพร่อง และแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ สาระการเรียนรู้มีความชัดเจน ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละชั้นปี สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของอิสลามศึกษา 2551 โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา คือ จะมีป้ายเด็กดีประจำห้อง ป้ายชาวสวรรค์ มีการจัดบอร์ดความรู้หน้าชั้นเรียน มีป้ายเกี่ยวกับการดัดนิสัยดีไว้ ณ มุมต่าง ๆ ในโรงเรียน และครูผู้สอนจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน เช่น การแต่งกายของครูผู้สอน มารยาทในการทักทายและอื่นๆ และมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร

ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร พบว่าครูส่วนใหญ่มีการประชุมและวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา มีการจัดหาหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาเป็นอย่างดี มีเอกสารพร้อมและมีหนังสือเรียนทุกระดับชั้นที่สอดคล้องกับหลักสูตร ครูได้รับการอบรมเพื่อจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ มีการกำกับ ดูแล ให้ครูอิสลามศึกษาจัดทำแผนการสอนตรวจแผนการสอนผ่านหัวหน้ากลุ่มสาระและจัดส่งให้ฝ่ายวิชาการทุกภาคเรียน มีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี มีอาคารและห้องละหมาดทุกโรงเรียน มีการจัดคาบสำหรับปฏิบัติศาสนกิจทั้งในเวลาเที่ยงและวันศุกร์ มีการจัดโครงการและกิจกรรมทางศาสนา แต่จะมีปัญหาด้านโรงเรียนมีการจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร คือเรียนสองคาบต่อสัปดาห์ มีบางโรงเรียนที่จัดตารางเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแค่หนึ่งคาบ ทั้งๆที่โครงสร้างหลักสูตรเรียนสองคาบต่อสัปดาห์ ถูกตัดคาบออกไปหนึ่งคาบและไม่มีการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมทดแทน

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่ามีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนผ่านการประชุมหมวดวิชา ติดตามการเรียนการสอน มีการโค้ช ซึ่ง ส่งแผนการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่จะได้รับการอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนให้มีความรู้และ

ประสบการณ์ในวิชาอิสลามศึกษา ได้รับการนิเทศภายในดูแลการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดส่วนใหญ่จะได้รับการนิเทศภายในโดยผ่านหมวดวิชา ด้วยการประชุมมีโครงการโค้ชซึ่งในหมวดวิชา ได้รับการเสริมแรงและให้ขวัญกำลังใจดีมีการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน มีการนำผลการประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาจัดการเรียนรู้โดยการนำผลการประเมินการเรียนรู้มาวิเคราะห์สภาพจริงของนักเรียน แล้วสอนความรู้เพิ่มเติม พร้อมขอให้ผู้ปกครองดูแลการทำกิจกรรมทางศาสนาของนักเรียนและใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในครั้งต่อไปและรุ่นต่อไป

ด้านการสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร พบว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดอบรมบุคลากรครู เกี่ยวกับการนำหลักสูตรอิสลามศึกษาไปใช้ หลักการวัดผล ประเมินผล และมีการจัดอบรมเรื่องหลักสูตรอิสลามศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจเหตุผลและผลการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการวิเคราะห์ต่าง ๆ เช่น SWOT analysis (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการบริหารหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรแก่ผู้บริหารและฝ่ายบริหารงานวิชาการ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านหลักสูตรสามารถนำประสบการณ์ ความรู้ไปพัฒนาบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาต่อไป เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญในด้านอิสลามศึกษาและทุกภาคส่วนก็จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการบริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาและที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอิสลามศึกษา ควรมีการประชุมทำความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงาน วางกรอบทิศทางการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา การรับครูเข้าใหม่ บางคนไม่มีความรู้ด้านหลักสูตร จึงต้องให้มีการจัดอบรมครูเข้าใหม่ ในการเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร จัดอบรมพัฒนาด้านเทคนิคการสอน อบรมหลักการวัดผลประเมินผล นำหลักสูตรอิสลามศึกษาไปใช้ให้ครูมีความรู้ เพื่อนำความรู้ไปดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาต่อไป และโดยเฉพาะวิชาภาษาอาหรับและภาษามลายู ทางโรงเรียนควรคัดเลือกครูผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาโดยตรงมาสอนนักเรียน เพื่อฝึกทักษะการพูด การสนทนา ภาษาต่างๆที่สำคัญผู้บริหารทำหน้าที่ กำกับ ดูแล สนับสนุนส่งเสริมทุกด้าน เช่น ด้านงบประมาณ โดยการรับบริจาค เพื่อนำเงินทุนที่ได้ไปพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมา

ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร พบว่าผู้บริหารควรมีการวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับเป้าหมาย ควรมีการจัดอบรมครูเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตร มีการมอบหมายบุคลากรนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ กำหนดการประชุมสัมมนาคณะครูและผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกปี การศึกษา มีการกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยทำให้ทราบว่า การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีการดำเนินงานทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตร ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก แสดงว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ สามารถดำเนินการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเด็นแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านคือ ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมผู้บริหารฝ่ายวิชาการศาสนา ฝ่ายคหกรรมและครูผู้สอนอิสลามศึกษา ทำความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานวางกรอบทิศทางการจัดการศึกษาอิสลามศึกษา และจัดหาบุคลากรโดยการกำหนดวุฒิอิสลามศึกษาเป็นเงื่อนไขในการรับบุคคลเข้าทำงาน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อการแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนปลูกฝังนักเรียนให้ปฏิบัติตามหลักศาสนาอยู่เสมอ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาครูผู้สอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- พูนสุข อุดม. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์แบบพหุวิทยาการร่วมกับวิชาคณิตศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษสำหรับชั้นมัธยมศึกษาป1 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยตรัง*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นิตยา เปลื้องนุช.(2555).*การบริหารหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2, ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิชยา ทอดทั้ง. (2559). *สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มุฮัมหมัด อะฎีเยฮ์ อับบิรอชี. (2554). *การศึกษาอิสลาม*. สงขลา: นิตวิดาการพิมพ์.
- มุฮัมมัด มอลอ. (2554). *การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหารสถานศึกษาในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี
- วิชัย วงษ์ใหญ่.(2521).*พัฒนาหลักสูตรและการสอน*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วัชร บูณสิงห์. (2542). *การบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สงัด อุทรนันท์. (2532).*พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2525). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: นรสิงห์

- สมนึก ธาตุทอง.(2548).เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.เพชรเกษมการพิมพ์.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระบัญญัติ สุวรรณเดช. (2561). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม
- พิสนุ พงศรี. (2552). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). พื้นฐานการวิจัย กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์.
- รังสันต์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- สาคร พิมพ์. (2551). การศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2564). รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา. สำนักงานฯ
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). คู่มือการใช้หลักสูตรสังคมศึกษา พ.ศ. 2551 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทยจำกัด
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2551 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทยจำกัด